

Kalcit iz kamnoloma Liboje

Miha Jeršek, Franc Pajtler

Liboje, majhno naselje nekaj kilometrov jugozahodno od Celja, je bilo nekoč znano po rudniku rjavega premoga, ki so ga odprli leta 1815, zaprli pa leta 1974. Rudarsko in industrijsko podjetje Montana Žalec je po zaprtju jamskega premogovniškega obrata odprlo kamnolom tehničnega kamna kot preusmeritveni obrat za zaposlitev rudarjev.

Kamnolom leži v gričevnatem predelu ob južnem robu spodnje Savinjske doline, na pobočju hriba Kotečnik (772 m) ob potoku Bistrica, v zgornjetriasnem svetlem masivnem apnencu v bližini tektonskega stika s predorninami (keratofir, diabaz s tufi) ladinjske stopnje. Ob Libojskem prelomu z glavno smerjo vzhod-zahod in glavnim vpadom 60° in 70° proti severu, so ladinjske predornine ločene od zgornjetriasnega apnenca. Manjši prečni prelomi so mlajši in kamnina je ob njih bolj zdrobljena. Plasti apnenca so zakrasele.

*Kamnolom Liboje leta 2003.
Foto: Miha Jeršek*

*Značilni kristali kalcita iz kamnoloma Liboje z vključki temnih neprosojnih mineralov; 5 x 3 cm.
Najdba Franca Pajtlerja, zbirka Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Foto: Ciril Mlinar*

Kristali kalcita z razvitimi ploskvami položnega romboedra $e\{012\}$.
Risba: Miha Jeršek

Skupek drobnih kristalov kalcita; 35 x 20 mm. Zbirka Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Foto: Miha Jeršek

Na Slovenskem je precej nahajališč **kalcita** s enostavno morfologijo, ki je značilna za kamnolom v Libojah. Kristali imajo razvite samo kristalne ploskve negativnega položnega romboedra. Zbiralci jim pravijo *libojski tip*. Kljub enostavni morfologiji pa so vredni naše pozornosti. Kristali so lahko lepo ohranjeni, s steklastim sijajem in veliki do 2 cm. Zapolnjujejo razpoke ter votline v apnencu. Dela v kamnolomu odkrijejo včasih tudi več kot kvadratni meter veliko površino s kristali. Lahko so brezbarvni, rahlo rumenkasti, rjavi in celo rožnati. Zaradi različnih vključkov so tudi sivi ali pa povsem črni. Na nekaterih primerkih je vidna fantomska rast kristalov, posebno zanimivi pa so vključki v obliki drobnih rjavih in črnih dendritov v notranjosti brezbarvnih in povsem prozornih kristalov kalcita.

Zaradi del v kamnolomu, odprtosti kamnine in razkolnosti kalcita zelo težko dobimo nepoškodovan primerek kristalov. Kljub temu so za zbiralce dovolj privlačni.

Literaturna vira:

CIGLAR, K., 1980: *Geološko poročilo z oceno rezerv kategorije C₂ in programom raziskav v kamnolomu Liboje* (geologija, str. 2-3). Geološki zavod Ljubljana, Ljubljana.

ISKRA, M., 1981: *Preliminarni geološki podaki po terenskem ogledu kamnoloma Liboje* (geologija, str. 2). Geološki zavod Ljubljana, Ljubljana.